

Εις μνήμην Χρήστου Βάμβαλη

Αγαπητοί φίλοι και φίλες συνάδελφοι,

Ο Χρήστος Βάμβαλης, καταγόμενος από την Κορησό της Δυτικής Μακεδονίας, διήνυσε όλη την ιατρική του διαδρομή στη Θεσσαλονίκη και υπήρξε ένας από τους πρωτοπόρους της Πνευμονολογίας στην αγαπημένη μας πόλη.

Διευθυντής επίσημα της Πνευμονολογικής-Φυματιολογικής Κλινικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου από το 1983, συνέβαλε ήδη από το 1965 καθοριστικά στην ανάπτυξη της ως Επιμελητής, μαζί με τον αείμνηστο Καθηγητή Κωνσταντίνο Σταυρόπουλο που εκλέχθηκε τη χρονιά εκείνη. Κατά την προηγούμενη τετραετή θητεία του στη Φυματιολογική Κλινική του Σανατορίου Ασβεστοχωρίου αναβάθμισε και προέβαλε τη φυματιολογία. Οι στέρεες γνώσεις που είχε αποκτήσει στην Παθολογία, στο πλευρό του Καθηγητή Βαλτή, βοήθησαν στη θεμελίωση και ανάπτυξη της ειδικότητας σε σύγχρονες και ευρύτερες βάσεις.

Ήταν πληθωρικός και έντονα δημιουργικός. Ενέπνεε το σεβασμό – όχι μόνο με το αξίωμα του. Ήταν προσιτός με το γραφείο του πάντα ανοικτό σε γιατρούς, φοιτητές, εργαζόμενους αλλά και κάθε άρρωστο της Κλινικής. Με την

προσωπικότητά του ύψωσε το κύρος της Κλινικής και της ειδικότητας και συνετέλεσε ώστε η Κλινική να μετονομαστεί σε Πνευμονολογική και η ειδικότητα σε Πνευμονολογία-Φυματιολογία. Οι φοιτητές, οι κατά κανόνα αμφισβητίες και απορριπτικοί, σε γενική τους συνέλευση είχαν αναγνωρίσει την Πνευμονολογική Κλινική ως την πρώτη της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ για το εκπαιδευτικό της έργο.

Τιμήθηκε με πολλά αξιώματα και τα τίμησε εργαζόμενος με εντιμότητα, υπευθυνότητα, ανιδιοτέλεια. Δεν αποδέχθηκε αμοιβές ούτε για τις εφημερίες του.

Τύχη αγαθή μας έφερε (Δημήτρη Γκιουλέκα, Δημήτρη Ρίγγο, Λάζαρο Σιχλιτίδη) κοντά του σε σχετικά νεαρή ηλικία, στα χρόνια της ειδικότητας στις αρχές της δεκαετίας του 70. Ο Χρήστος Βάμβαλης ήταν ο υφηγητής της νιότης μας, ο καθηγητής της ωριμότητας μας, πάντα όμως ο δάσκαλος, ο συνεργάτης και φίλος και πάνω απ' όλα το στήριγμα στην επιστημονική μας διαδρομή. Η ατμόσφαιρα εμπιστοσύνης και αυτενέργειας, ώριμου διαλόγου και υψηλού ήθους που είχε εμπνεύσει μεταξύ των συνεργατών του κατέστησαν την Κλινική φυτώριο δημιουργικής εργασίας και εξέλιξης, ώστε να καταξιωθεί ως μια πολυσχιδής επιστημονική και εκπαιδευτική οντότητα.

Άνθρωπος ευπροσήγορος ο Βάμβαλης, μειλίχιος, λιτός και απέρπιτος, ολιγαρκής και αυτάρκης, οξυδερκής και διωρατικός, με σπάνια ευφυΐα και χιούμορ, μας μύησε στην ιατρική και τη φιλοσοφία της, ιατρός και φιλόσοφος ο ίδιος.

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι.

Τέλειος γιατρός θεωρείται αυτός που συνδυάζει την επιστημοσύνη με την ανθρωπιά.

Ο Βάμβαλης το πέτυχε.

Το κύρος και η καταξίωση ενός γιατρού στηρίζονται ασφαλώς στην επιστημονική του κατάρτιση. Όταν όμως αυτή συνοδεύεται και από προσήνεια, καταδεκτικότητα, φιλική διάθεση και ζεστασιά προς τον άρρωστο, τότε ο γιατρός μεταβάλλεται σε φύλακα άγγελο του αρρώστου.

Ο Χρήστος Βάμβαλης μας έμαθε να αγαπούμε τον άρρωστο και να επικοινωνούμε μαζί του ανθρώπινα. Μας παρότρυνε να θεραπεύουμε όχι μόνον το σώμα αλλά και την ψυχή του. Μας δίδαξε αυτό που έλεγε ο Pasteur: «Τι ωραίο

θα ήταν εάν στην πρόοδο της επιστήμης βάζαμε και την καρδιά μας!»

Είναι στιγμές που ο άρρωστος νιώθει απελπιστικά μόνος και αβοήθητος. Τότε ακριβώς έχει μεγαλύτερη ανάγκη από την ανθρώπινη παρέμβασή μας. Όταν κοντά στο σώμα πονά και η ψυχή. Τι θα ωφελοόσε άραγε αν θεραπεύαμε τέλεια το σώμα και αφήναμε ανυπεράσπιστη την ψυχή; Θα αφήναμε ένα τεράστιο κενό και, το λιγότερο, δεν θα ήμασταν ολοκληρωμένοι γιατροί.

Ο Βάμβαλης ήταν ένας ολοκληρωμένος γιατρός.

Χρήστο Βάμβαλη, υφηγητή της νιότης μας, καθηγητή της ωριμότητάς μας.

Χρήστο Βάμβαλη φίλε μας, ήμασταν τυχεροί που βρέθηκες στο δρόμο μας, που συντρόφευες την πορεία μας και θα σε τιμούμε πάντοτε για την προσφορά σου στην Ιατρική και στην Πνευμονολογία.

Αιωνία σου η μνήμη αγαπητέ μας Δάσκαλε.

Λάζαρος Σιχλετίδης
Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ

Διαμαντής Χλωρός²
Διευθυντής Πνευμονολογικού Τμήματος ΕΣΥ,
ΓΝΘ «Γ. Παπανικολάου»

Στις 10 Ιουλίου του 2018 και πλήρης ημερών ο αγαπημένος μας δάσκαλος Χρήστος Βάμβαλης κυκλοφορεί στη γειτονιά των αγγέλων. Ο υφηγητής της φοιτητικής μας ζωής, των πρώτων μας επιστημονικών ανησυχιών, της πρώτης φοράς που ανοίγαμε τα φτερά μας στην επιστήμη. Ο καθηγητής της ωριμότητάς μας, πάντα, όμως, ο δάσκαλός μας, ο συνεργάτης, ο φίλος, ο άνθρωπος - στήριγμα στην επιστημονική μας διαδρομή, το υπόδειγμα του ήθους και του ύφους, της δημοκρατικότητας, της διακριτικότητας και του διαλόγου, αλλά και της σύνεσης, της σωφροσύνης, της σοφίας και της ωριμότητας. Πέρα για πέρα και σε βάθος δημοκρατικός και διορατικός, με σπάνια ευφυΐα και γρηγοράδα στη σκέψη, μας μύησε στην ιατρική και τη φιλοσοφία της, ιατρός και φιλόσοφος ο ίδιος, έχει, σύμφωνα με το Γαληνό, «της φιλοσοφίας πάντα τα μέρη, το τε λογικόν και το φυσικόν και το ηθικόν», ενώ παράλληλα πληρούσε το του Ιπποκράτους δόγμα «**Ωφελείν ή μη βλάπτειν**».

Ο Χρήστος Βάμβαλης γεννήθηκε το 1930 και μετά τη βασική του εκπαίδευση στο Πρότυπο Δημοτικό Σχολείο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης και στο Β΄ Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης εισήχθη μεταξύ των πρώτων στην Ιατρική σχολή του ΑΠΘ και αποφοίτησε με βαθμό «Λίαν Καλώς» το 1954 ενώ παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα γαλλικής γλώσσας στο collège de La Salle και το Lycée Français

Μαθήτευσε στους ιστορικούς δασκάλους παθολογίας Ε. Παναγιωτόπουλο και Δ. Βαλτή και από το 1960 διορίστηκε στο Σανατόριο Θεσσαλονίκης (Κέντρο Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ελλάδος, Γ.Π.Ν. «Γ. Παπανικολάου»). Το 1962 πήρε τον τίτλο της ειδικότητας Πνευμονολογίας Φυματιολογίας, το 1966 τον τίτλο του επιμελητή της κλινικής υπό τον καθηγητή Κ. Σταυρόπουλο και το 1972 του εντεταλμένου υφηγητή. Το 1983 εξελέγει αναπληρωτής καθηγητής και διευθυντής της Πανεπιστημιακής Πνευμονολογικής Κλινικής έως το 1997 οπότε και αφυπηρέτησε.

Με πλούσιο διδακτικό έργο, κλινικές εμπειρίες και δεξιότητες, και πρωτότυπο για την εποχή του συγγραφικό έργο απετέλεσε ιστορικό πρόσωπο της πνευμονολογίας Βορείου Ελλάδος και δάσκαλος όλων μας που ασχοληθήκαμε με την πνευμονολογία εκείνη την εποχή από οποιοδήποτε μετερίζι.

Σαν τώρα τον θυμάμαι στην καθημερινή επίσκεψη στο Π2 με σπάνια διορατική σκέψη, να βλέπει τι κρύβεται πίσω από την ακτινογραφία θώρακα και να προτείνει λύσεις που κανένας μας δεν είχε σκεφτεί.

Σαν τώρα τον θυμάμαι να προσδιορίζει και να παρακεντά ελάχιστη ποσότητα υπεζωκοτικού υγρού λες και το χέρι του στην κλινική εξέταση είχε τελευταίας έκδοσης υπερηχολογικό μετατροπέα.

Σαν τώρα τον θυμάμαι να βρογχοσκοπεί με το άκαμπτο βρογχοσκόπιο και με επιδεξιότητα ταχυδακτυλουργού περιστατικά που δεν θα κατόρθωνε κανείς να τα βρογχοσκοπήσει.

Είτε δούλευε, **είτε** εξηγούσε σπάνιας ακρίβειας αναπνευστική φυσιολογία, **είτε** συνομιλούσε με τους φίλους του είχε μία αξιοθαύμαστη ολύμπια ηρεμία και ψυχραιμία, μία αποδεικτική ευέλικτη σκέψη και φιλοσοφία, ένα διεισδυτικό χιούμορ που θα μπορούσες με τις ώρες να τον ακούς και να τον θαυμάζεις.

Εκεί στη γειτονιά των αγγέλων θα έχεις μια ιδιαίτερα αξιόλογη παρέα. Εκεί θα συναντήσεις τους φίλους μας τους δάσκαλους μας τους προϊστάμενους μας: Τον Χρυσόστομο Τζημάκα δεινό φιλόσοφο και βρογχοσκόπο, τον

Δημήτρη τον Γκιουλέκα άρχοντα της ανοσολογίας πνεύμονα, τον Γιώργο τον Σαρρίκο άλλον ένα καλλιτέχνη βρογχοσκόπο, τον Δημήτρη τον Ρίγγο πρωτοπόρο στον μηχανικό αερισμό, τη Ρούλα τη Χριστάκη με τρομερό οργανωτικό και πρακτικό μυαλό αλλά και τον καθηγητή Κωσταντίνο Σταυρόπουλο μεγάλο δάσκαλο και πολλούς άλλους και ποιος ξέρει αν όλοι μαζί θα αποτελέσετε την dream team της Ελληνικής πνευμονολογίας, κάνοντας μας φτωχότερους σε ήθος και ύφος επιστήμονες.

Ταπεινοί μαθητές σου, προσκυνητές της ευφυΐας σου, της γνώσης σου, του ήθους, σου της θεώρησης της ζωής αποθέτουμε μια σταγόνα από το δάκρυ μας στις ευχές μας για καλό ταξίδι στη γειτονιά των αγγέλων με την υπόσχεση πως θα προσπαθήσουμε να γίνουμε καλύτεροί σου (άμες δε γεσόμεθα πολύ κάρνες).

Ο νεώτερος από τους μαθητές σου, Προσκυνητής και εγώ της ευφυΐας σου συνενώνω ειλικρινά τα θερμά μου συλλυπητήρια με τα μέλη της οικογένειάς σου, τους μαθητές σου, τους φίλους σου, τους συναδέλφους σου, αλλά και όλους εκείνους που λόγω ειδικών συνθηκών δεν είναι μαζί μας τη θλιβερή αυτή στιγμή.

Θεόδωρος Κοντακιώτης

Αναπληρωτής Καθηγητής Πνευμονολογίας